

ШУМАДИНКА,

Л И С Т Ъ 3 А

КЊИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ П. Ненадовићъ.

Теч. VI.

Овај листъ излази Вторникомъ, Четвртомъ и Суботомъ на по табака. Цена му е за 3 мес. 4. за пола год. 8 а за целу год. 16. цв. За огласе плаћа се 3. кр. ср. одъ врсте за едан-путъ а 5 кр. ср. за трипутъ.

№ 2.

М а л е п р и ч е.

(О великомъ Петру). Царь Петаръ, кои е све фабрике и радионице приљжно посѣћавао, долазио е често у гвождарницу фабриканта Милера у Истию на калугайскомъ друму, 90 врсти далеко одъ Москве. Тамо е онъ поредъ свои државни послова занимао се и тиме, да е при топљеню и кованю гвождя и самъ припомагао, и тако научио е ковати гвожде у шипкама. Почемъ е онъ овај посао већъ добро сватио, и кадъ е еднога дана свога тамо бављеня самъ својомъ рукомъ 18 пуди гвождя (320 ова) сквао и сваку шипку своимъ печатомъ означио, у комъ му е послу нѣгова пратня одъ дворяна и бояра помагала: хумуръ доносили, ватру распыривали, месецъ кретали и друге послове поредъ нѣговогъ царскогъ величества извршивали, дошао е царъ неколико дана зачимъ къ притяжателю ове фабрике, Вернеру Милеру у Москву, похвалио е нѣгову радионицу и питао е, колико се едномъ раднику тамо плаћа за скванѣ едного пуда гвождя у шипкама? „Три копѣке или еданъ алтинъ, одговори Милеръ. „Добро“, одговори царъ, „то самъ и я 18 алтина зарадио и имамъ толико прижити. Вернеръ Милеръ отиде одма, и извади изъ сандука дуката, и изброявци ий цару, рекне му: „Раднику, нас што е ваше величество, неможе се за еданъ пудъ манѣ платити.“ Царъ Петаръ пакъ отисне одъ себе дукате и рекне: „Узми твоје дукате натрагъ; я нисамъ бољъ радно одъ други радника, плати ми, колико свакомъ другомъ; а я ћу за те паре да купимъ нове ципеле, које су ми башъ садъ врло потребне.“ У исти ма онъ му покаже свое већъ едномъ крпљене и излизане ципеле, узме 18 алтина, отиде у еданъ дућанъ, и купи доиста нове ципеле, које е онъ задуго носио, у друштву често показивао и обично говорио: „Ово самъ я са знаемъ и мукомъ зарадио.“

— Кадъ е царъ Петаръ са целомъ войскомъ, на Пруту год. 1711. одъ 100.000 Турака стесниъ и сасвимъ обколнѣ био, кадъ му е довозъ ране, цебане и ратни потреба сасвимъ пресеченъ, и кадъ е већъ држао, да е онъ и сва му војска пропала, сѣдне онъ едномъ мирно у свой шаторъ, напише едно писмо, дозове едного одъ свои найодабрани и највѣрни офицера и запита га: би-

ли се онъ одважно, подкрасти се крозъ турску војску, и однети едну депешу у Петербургъ? Офицеръ, коме су сви путови, странпутице и кланци тамошнѣгъ предѣла познати били, увѣравао е цара, да се нада, да ће се срећно подкрасти и нека се нѣгово царско величество слободно ослони на нѣга, да ће онъ срећно до Петербурга доћи. После толикогъ увѣраваня преда му царъ саморучно писмо, управљено на државни савѣтъ, полюби га у чело, и рекне му само ове речи: „Иди съ Богомъ и онъ некъ ти буде у помоћи.“

Офицеръ стигне деветогъ дана свога путованя срећно у Петербургъ и преда писмо у пуномъ засѣданю савѣта. Но какво е удивление обузело скупљене совѣтнике, кадъ су у највећој тайности и при закључанимъ вратима прочитали писмо, гласеће овако: „Я вамъ явљамъ, да самъ я са цѣломъ мојомъ войскомъ, и то не збогъ наше кривице или погрешке, него единствено збогъ лажљиви донешени ми вѣсти обколнѣ, одъ четири пута яче турске војске, да намъ е довозъ ране и потреба ратни сасвимъ пресеченъ тако, да намъ безъ особите божие помоћи предстои или извѣстна коначна пропастъ или робство. Ако би се ово последнѣ догодило, онда нетребате да ме сматрате више за цара, вашегъ господара, нити треба да испуните оно, шта би вамъ я, па ма било саморучнимъ моимъ писмомъ, наложио и заповедио, догодъ се у средину вашу невратимъ. Ако я пакъ погинемъ, и ви несумнителну вѣсть о смрти мојой добиете, онда изберите најдостойнѣгъ изъ ваше средине за мога преемника.“

Свога сина Алексия, кои му се нисе покоравао, и кои е био пустъ и покваренъ, царъ е већъ био изкључио одъ наслѣдства.

М и р о њ и.

Папиръ е артия, а артия е папиръ. У старо време кадъ нисе било артие сви су люди писали на кожи, у новия времена кадъ артие има доста, сви люди пишу на артии, владатели само пишу јоштъ на кожи. (кадъ коме дипломе и чинове даю; нарочито кадъ люде претвараю у бароне, графове и проче) Талијани кажу да су они пронашли артию, а Немци присвојаю ту заслугу себи и наводе да се у Нирнбергу у архиви најстари ко-

мадиѣ артие налази, на комъ е написано 1319. година. На сваки начинъ ми држимо да су Немци пронашли артию, ерѣ они много новаца одъ артие праве. Прва фабрика за артию подигнута е у Нирнбергу 1390. год. — Артия прави се по већој части одъ дроняка, и зато они кои много пишу иду дроняви. У Лондону јошѣ 1728. године почели су правити папирѣ одъ коприва, на тој артии пишемо Шумадинку, а то не зато да кога ожари него само зато што е евтнина. Међутимъ ми ни едномъ читателю непрепоручуемо да на овој артии одъ коприва пише какве молбе, зато е најболѣи гладки кинезки папирѣ, што Кинези праве одъ пиринчане сламе, бамбуса, лесковине, а нарочито онај папирѣ добарѣ е што се прави одъ свилени буба.

Списатели су птице. Ерѣ, птице лете радо по воздуху, то и списатели чине; птице певају, и списатели певају; птице су плашљиве, то исто и списатели су; птице любе слободу, то исто и списатели; међѣ птицама има кукавица, међѣ списателѣма такође; птице затварају у кавезѣ, списателѣ такође затварају; птица има шарени, исто тако и списателя. Само та е разлика између птица и списателя, што-људи многе птице уче да говоре, а списателѣ напротивѣ са свима средствама уче да буге.

Б е р б е р и н ѣ .

Берберинѣ. Дошао самѣ. Изволѣте да васѣ бриемѣ.

Господинѣ. Чекај да обуемѣ папуче. — Шта се смеешѣ?

Берберинѣ. Смеемѣ се ономе значеню, које су људи папучама придодали. А обично и свака жена кадѣ спомене папучу сладко се насмеје; ерѣ свака зна шта то значи; то е скиптарѣ у рукама њиовимѣ, то е знакѣ њиове владе и господарства. Али добри и благи мужеви нека се тѣше тиме, што е сада читавѣ светѣ подѣ папучомѣ. Свакѣ има своју папучу што га гњави. Све стој подѣ папучомѣ. Пријателство стој подѣ папучомѣ интереса; родољубије подѣ папучомѣ себичности; новине подѣ папучомѣ цензуре; мужеви подѣ папучомѣ жена; жене подѣ папучомѣ суете и т. д. Све на овомѣ свету има своју папучу и своѣг тирана. Кодѣ Мусломана папуча е текѣ у свомѣ правомѣ значеню. Ако е жена одѣ своѣг мужа тако увређена, да жели сѣ њиме да се распусти, она о ѣ кадѣи и предѣ њимѣ преврне само своју папучу, и ни едне едине речи нетреба више да говори, кадѣи разуме доволѣно то значенѣ и распусти е одѣ мужа. Ако жели туркиња да се разговара са своимѣ мужемѣ, она му пошалѣ едну папучу по робкињѣи, и мужѣ онда већѣ зна да га она сѣ нестрпленѣмѣ очекуе. Ако е каква страна жена кодѣ њѣ дошла, онда она мете папучу свое пријателѣнице предѣ врата, које значи, да њѣнѣ мужѣ не улази нипошто онда у харемѣ. Шта више Мусломани имаю особите папуче у којима иду у цамие. — Одѣ свию тиранства најлакше е опетѣ женско њѣжно тиранство, и лакше е бити подѣ папучомѣ жене, него подѣ папучомѣ својевољства, пакости и неправде. Сваки вратѣ има свој ярамѣ. Одѣ папуче постало е и оно што се каже: нико незна гди кога чизма жуљѣи. Кажу да е римски се-

наторѣ Паулусѣ Емилианусѣ први то казао и одѣ њѣга е после остало. Онѣ е са својомѣ женомѣ Папирномѣ своѣг рођеногѣ сина доцније прослављѣногѣ Сципија Емилиануса, одбацио одѣ себе и одрекао се са свимѣ да му није отацѣ; кадѣ су га многи пријателѣи савѣтовали да то нечини и да се своѣг рођеногѣ сина неодрече, онда онѣ место своѣвогѣ другогѣ одговора навуче на ногу ципелу и рекне: „Видѣте, ова е ципела нова, она е лепа, али ипакѣ нико незна гдѣ ме она жуљѣи.“ — То е сва историја о папучи, и нико нетреба за другога да каже: онѣ е подѣ папучомѣ, ерѣ читавѣ е светѣ подѣ папучомѣ, само редко се зна гдѣ кога папуча жуљѣи. Папуча напоследку, то е најстарѣи орденѣ на свету, њѣга е носио јошѣ Адамѣ; ерѣ да онѣ није био подѣ папучомѣ Еве, неба га могла она наговорити и натерати да загризе у ону киселу ябуку и да преступи Божию заповѣсть, и збогѣ тога да изгуби рай. Адамѣ е био врло добарѣ човекѣ, ерѣ онѣ е био први човекѣ, а у оно време први људи били су добри и искрени. Адамѣ е био добарѣ човекѣ, но Адамѣ е био подѣ папучомѣ, слѣдователно сви мужеви кои су подѣ папучомѣ они су добри, искрени и благи. Они слѣдују примѣру првогѣ човека, они увиђаю да е то промисао Божиј тако наредио да жена која нема никаква оружја осимѣ лепоте и суза, влада са својомѣ њѣжносѣћу надѣ оружанѣмѣ људма.

М р в и ц е .

— Велик математикѣ Нютонѣ, кој е радо пушио, бияше често тако разтроенѣ и замишљѣнѣ, да е еданпутѣ у крайнѣмѣ разтроеню зграбио претѣ едне до њѣга седѣће госпе, да њимѣ науни своју лулу.

— Еданѣ простацѣ добио е едномѣ на лутриј грданѣ капиталѣ, и желио е, да се одѣ тогѣ времена сѣ вишимѣ класама дружи и у одличниј дружтва долази. Онѣ запита дакле свога берберина, кој бияше врло препреденѣ, како ће се онѣ владати и обходити у великомѣ и отмѣномѣ друштву. Берберинѣ му одговори: „Обуци црнѣ фракѣ, па неговори ништа!“

— Некадашнѣи енглески први министерѣ лордѣ Нортѣ имао е обичај, да често заспи при дугимѣ и неприянимѣ беседама неки и неки членова парламента; но међутимѣ, докѣ е онѣ спавао, прибележивао е њѣговѣ секретарѣ главне точке беседе противне партаѣ; и тако е лордѣ одма, чимѣ е само погледѣ на ове бележке бацио знао, шта му на то одговорити ваља. Приликомѣ рѣшавањѣ едногѣ питаня, тичућегѣ се флоте и морепловства, еданѣ членѣ нашао е за добро да изложи целу историю бродарства, почевши са Ноевимѣ ковчегомѣ на терајући тако до времена велике шпанске флоте подѣ краљѣиномѣ енглескомѣ Елисаветомѣ (то е онај догађај изѣ 16. века, кадѣ е силни и горди шпански краљ Филиппѣ II. хтео са силномѣ флотомѣ покорити Енглеску, које му е несрећно испало за рукомѣ). У томѣ башѣ тренутку разбуди се лордѣ Нортѣ, и мислећи, да га е њѣговѣ секретарѣ пробудио запита овога: „Докле е већѣ дошао са своимѣ говоромѣ членѣ парламента?“ — „До краљѣице Елисавете“, бияше одговорѣ секретара. Савѣивѣ и неразположенѣ лордѣ одговори: „За бога, што ме нисте оставили, да преспавамѣ јошѣ неколико столѣтѣи.“

— Еданъ путникъ дође у едну гостилницу и преко ноћ легне на едномъ чардику гдѣ му е домаћинъ спремио постелю, да спава. Предъ зору кадъ се пробуди чуе како се домаћинъ и њгова жена кои су подъ чардакомъ доле спавали — разговараю о својој сиротинѣ, после дугогъ разговора и уздисања, мислећи на Бога рекне жена свомъ мужу: „Немой човече тако много бринути се, онај одозго биће нама у помоћи.“ На то путникъ мислећи да се то њга тиче, скочи и повиче са чардака: „И я самъ человекъ сиромѣ, немой те се ви у мене ништа уздати я немогу платити ни мой трошакъ што самъ ноћио, ако рачунъ буде велики“.

— Покойни Магарашевић први учредникъ србски Лѣтописа у едномъ друштву дуго е лепо и паметно говорио. Еданъ младић одушевљивъ њговимъ говоромъ повиче у друштву: „О, да ми е да самъ баремъ половина овога славногъ мужа!“ — „Неочаявайте господине“ предретне га Берићъ кои се свагда шалио — „еръ ви сте већ прва половина његовогъ имена.“

Школки театора.

Учитель. Кажи ми одъ чега постае бисеръ?

Ѓакъ. Одъ суза!

Учитель. Што немислишь кадъ говоришь? како си могао казати да бисеръ постае одъ суза?

Ѓакъ. Еръ моя мама плакала три дана, па е после имала савъ фесъ навезенъ бисеромъ.

Учитель. Ха, ха, ха,! — лудо, тай бисеръ ние постао одъ суза, него е опетъ купљивъ. Онъ постае у морскимъ школкама. Кажи ми, колико има дана у едной години?

Ѓакъ. У едной години има 7. дана!

Учитель. Срамъ те било, то толико ниси могао запамтити!

Ѓакъ. Нема господине више. Неделя, понедельник, вторникъ, среда, четвертакъ, петакъ и субота. То су сви седамъ дана у години, я незнамъ друге дане.

Учитель. Година има 365. а када е преступна има 366. дана — Читай штогодъ изъ читанке.

Ѓакъ. (чита.) Человекъ е најсавршеніе створенъ на свету, онъ е едини разумомъ обдаренъ. — Почитуй Бога еръ онъ е податель свега што е добро. Люби свое ближнѣ и закланнѣ ий у свакој бѣди. Немой нигда противу свога ближнѣга лагати. Клевета и опаданъ претвараю человека у сатану, кои разорава друштво людско. Одврата лице свое одъ онога кои своје ближнѣмъ ломи вратъ.

Учитель. Шта си ти устао тамо у последној скамји?

Ѓакъ. Овай господине што седи до мене измоловао коня па подписао одоздо ваше име.

Учитель. Нека тай обешенякъ изиђе овамо на полъ да влечи; а ти за то твоје добро владанъ за награду прећи па седи у првој скамји; па и одъ садъ пази шта кои ради и говори, па дођи кући те ми кажи, па ћу те јошть болъ наградити, и поклони ћу ти мали лепи књига кое су добримъ ђацима опредѣлене: тако се владай непрестано, и

я ти добаръ стоимъ да ћешъ бити велики человекъ. Видѣте децо, како е то лепо. — Далъ читай.

Ѓакъ. (чита) Неверуй оноемъ кои радо друге оговара. то су едовите змиѣ кое носе подобіе человека. Немой нигда на свогъ ближнѣгъ мрзити по туђимъ клеветамъ, еръ то су люди кои за тобомъ такође другчїе говоре. Богъ е милостивъ и праша грехове людма, и ти носишь подобіе Божїе буди и ти милостивъ. Небой се нигда истину казати, а нарочито онда кадъ ћешъ тимъ свогъ ближнѣгъ одъ напасти избавити. Почитуй свое родителъ еръ они су те родили и стараю се о твоѣмъ припитаню. Почитуй свое учителъ еръ они се стараю о напредку твоѣ душе.

Учитель. Чуешъ ти што влечишь, како се у овой књизи лепо каже да почитуешъ свое учителъ, а ти седишь тамо па подписуешъ мое име онде гди нетреба.

Ѓакъ. (крозь плачь) онај е слагао господине, онъ мрзи на мене што имамъ лепши дивить. Я нисамъ моловао васъ. Онај лаже господине, питајте све ѓаке.

Сви изъ стражнѣ скамїе. Онъ ние кривъ ништа, онај лаже господине само да га преместите у прву скамїю.

Учитель. Ви да ми кажете да овай ние кривъ. Обешеняци ни едни, научи ћу я васъ. Ви сви изъ стражнѣ скамїе остаћете данасъ у апсу, и нећете ићи кући на ручакъ.

Домаћи театора.

Дете. Што ложишь мамо фуруну?

Мати. Па зима сине.

Дете. Али сви люди што су пре два три дана долазили, рекоше да е дошло лето.

Мати. Оно е сине ново лето, то се текъ тако каже, али зима трая ће јошть задуго.

Дете. Па заръ може нано да буде то тако да сви люди нешто кажу да есте, а опетъ сви да знаду да то ние тако.

Мати. Окани ме се диете, кадъ порастешъ види ћешъ самъ.

Зачинци.

Ко нигда ние любавъ и приятельство осећао, тай е много бѣдни одъ они кои су у любви и приятельству несрећни.

Онај кои радо друге дира и заѣда, треба најпре да се научи трпелливо сносити све увреде одъ други.

Онај кои нигда ние прошеногъ хлеба ео, незна шта е горчина.

Човекъ кадъ ние узрокъ свое несреће, онда е само у пола несрећанъ.

Пре него што почнешъ о другима што хрђаво гворити, помисли најпре на себе.

Приятельи су као сеньба одъ сунца, како облаци сунце заклоне, сеньба више се невиди.

Одгонетке: Пчела, — пиле у яету.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

Изъ Берлина являю да се Енглеска съ Францускомъ заузела да посредую у швайцарской размирици. Прайска остае постоянна у своѣмъ закѣваню да се одма пуге они нѣни приврженици што су у Навенбургу затворени. Говори се и то, да Енглеска и Француска оспураваю независность Навенбурга, и подвабаю се да ће израдити да и Прайска на то саизволи.

— Една наполитанска воена лаџа коя е са изслуженимъ солдатима ишла у Сицилию, запалила се и сва у водухъ отишла. Тимъ случаѣмъ много е люди животь изгубило.

— Изъ Цариграда являю: да се Шахъ персиски обратио цару рускомъ и молио за помошь противу дѣйствована различни партия. Турска е узаймила 120. милиона форинти сребра одъ енглески капиталиста, на кое ће 6. на сто интересъ плабати. Одъ те суме употребѣ ће се 50. милиона за државне потребе. 40. милиона узѣће султанъ себи за свою личность, а оно друго предаће се у касу. Черези врло се спремаю за рать, и го-

вори се да су већ на едномъ месту едну руску войску разбили. Енглеска флота добила е заповестъ да буде спремна ерѣ ће скоро изићи изъ црногъ мора

— Изъ Берна одъ 27. Дек. являю: да се Швайцарски посланикъ са Францускимъ кабинетомъ већ споразумео. Основи тога споразумленя есу: да Швайцарска пусти све похватане прайске приврженике, и догъ се та размирица са свимъ не сврши да сви обтужени иду изъ Швайцарске. Прайска престала е одъ свию ратни спреманя.

Г. Карлъ Маеръ трговацъ съ лепимъ художествима у Бечу приспео е ови дана у Београдъ и има такви лепо образа за украшенѣ соба, какве човекъ само може видети у првимъ продавницама Париза и Беча. Има-иъ съ фарбомъ и безъ фарбе. Исто тако има православни икона кова су на еданъ особито лепъ и новозобретенъ начинъ украшене. Према лепоти и финоћи ови ствари цена е врло мала. Онъ ће јоштъ неколико дана овде седати, и седи у зданию кодъ елена № 7.

О Г Л А С И.

ПРОДАЈА.

(1—3) Путѣмъ јавне лицитације коя ће се 25. 28. Јануара и 1. Фебруара ове 1857. године држати, продаваће се непокретна добра почив. Якова Миловановића — Спаце — б. жителя Шабачкогъ, по жељи нѣгови тестаментални наслѣдника, — добра су слѣдујућа:

1. Една меана са фуруномъ, аромъ и три магазе одъ слабогъ материјала са имајубимъ съ лица просторомъ за подизанѣ више дућана.

2. До ови исти дућана, една велика задана кућа одъ тврдогъ материјала са 4 собе, еднимъ форхаузомъ заданимъ и великимъ подрумомъ, мутвакомъ шупомъ у истой кући принадлежећемъ доволне величине а влѣомъ у којой и еданъ добро озидани бунаръ постои, и

3. Сироћу ове куће, еданъ празанъ плацъ доволне величине.

Сва ова добра, коя су јоштъ 1852. год. у попису око 1000 ₰ цен. преценѣна, леже на малой пјаци у Шабцу и то лево скоро преко целе мале пјаци и на углу идући одъ крста преко ћуприје у Селакову башту, и пружајући се све уедно до куће поч. Димитрија Лелека.

Кои дакле има волю напоменути добра или све уедно или понаособъ купити, нека се у наведене дане лицитирања, на малой пјаци пре а по-

следнигъ дана и после подне, нађе, а може пре тога са подписанима као законимъ пуномоћницама Яковљви наслѣдника и безъ лицитирања у погодбу ступати.

Тоша Николић
Писаръ Суда Шабачкогъ и
Стоядинъ Филиповић
Секретаръ Суда Ягодинск.

(1—3) Подписани узимама честь јавити поштованомъ публикуму, да самъ у мојой трговачкој радињи узео као ортака могъ млаћегъ брата Косту, и тако да досаданиа еднѣствено подъ моимъ именовъ стоѣћа трговина, стои садъ подъ фирмомъ „Браћа Исавиловић и“ подъ шилтомъ кодъ княза „Менчикова.“

У Беогр. 1. Јануара 1857.

Атанасіе Исавиловић
трговацъ на Сави.

СВЕТОВИДЪ ЗА 1857. Г.

VI. ГОДИНА.

Одъ 1. Јануара г. 1857. настае теchenио наши новина VI година. Оне ће одъ нове године излазити са подлисткомъ. Цена имъ е за по године

6 фор. ср. а за 3 месеца 3 фор. среб. Позиваю се дакле сви любительи новина најучтивіе на предплату. У Београду прима новце изъ внутрѣности Србије г. Вик. Станисављвић осмотритель Читалишта или г. Вел. Валожвић книжаръ.

Зимзеленъ за год. 1857. изишао е и може се добити у Београду кодъ г. Браће А. Ђорђевића трговца, кодъ В. Валожвића и Саре Возаровићъ, а у Земуну кодъ Ш. Андреевића синова. Цена му е 40. кр. ср. Дѣло е са три велика мѣдореца украшено. Тко же ли обашка имати ликъ рускогъ цара и Стратимировића, може га у поменутой трговини добити по 10. кр. среб. Зимзеленъ е најсходни даръ за нову годину.

У Бечу у Дек. 1856.

А. А д р и њ

Учредникъ и издатель Световида.
Обитава у С. Улриху, neue Schotten gasse № 113.

ЕДНА СОБА

на долѣмъ бою, за еднѣгъ или два самца, има на издаванѣ у кући г. К. Бранковића, у господской улици.

К О Н Т О Р А
„СРБСКИ НОВИНА“

(у господской улици у кући Г. Попечителя Стефана Марковића) отворена е, и предплата за год. 1857. прима се у нѣой одъ 8 сатѣй изютра до 12 у подне, и затимъ одъ 2 сата по подне до 5 у вече.

У Београду 28. Децем. 1856.

МИЛОШЪ ПОПОВИЧЪ.